

„Stajerc“ izhaja vsaki
petek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
stro-Ogrsko: za celo
leto 3 krona, za pol in
četrt leta razumno;
za Nemčijo stane za
celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron;
za drugo inozemstvo se
računi naročnino z ozi-
rom na visokost post-
nine. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
številke se prodajajo po
6 vin.

Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
stojlo števil 3

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastoni, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 14.

V Ptuju v nedeljo dne 7. aprila 1907.

VIII. letnik.

Papirnatte candidature.

„Nur die allerdümmsten Kälber
wählen sich den Metzger selber.“

Komedija, navadna plitva komedija je to, kar se vrši v sedanjem volilnem boju. Komedija, katere posledica bode seveda grozna žalost za ljudstvo... Prvi prizor te volilne komedije je bila ustanovitev papirnatte stranke g. pesnika „Fedorova“, po domače Vekoslava Spindlerja. Na papirju in v študentovski glavi tega raz-
žaljenega urednika celjske klepetulje se je po-
rodila nova „narodna“ stranka, ki hoče zastopati in osrečiti kmete, delavce, obrtnike, urad-
nike, sploh vse „kar leze in gre.“ A na čelu te
stranke korakajo — ne kmetje, ne delavci, ne
obrniki, marveč staroznani prvaški doktorji. Ta
nova stranka je le poizkus, — dvojni poizkus:
— prvaški odvetniki hočejo pokazati, da so
„nekaj“, da niso „figa“, da niso le pohlevni
„štifelpuceri“ kaplanokratije; drugič pa hočejo
vdomačiti tudi na Stajerskem tisti čudoviti
Tavčarjev „liberalizem“, ki umira na Kranjskem,
ki nima življenjske pravice, ker ni prav ničesar
uspešnega proti nazadnjaštvu našega klerikaliz-
ma storil. In ta poizkus se je — to lahko že
danes rečemo! — popolnoma ponesrečil. Že se
brati nova „narodna“ stranka pri občinskih vo-
litvah z najhujšimi klerikalci, že kaže svojo na-
datost in nepoznanje razmer v divji gonji proti
nemščini in nemški šoli. Sama se je obsodila
mlada „narodna“ stranka in ljudstvo bode kor-
kalo preko nje na dnevni red!

Drugi prizor: Tisti klerikalizem, ki je za-
ščitnik najpomembnejših cerkvenih in posvetnih
veleposestev, ki sramoti vsak dan vero in zna-
nost, ki je skušal tekot stoletij poneumiti
kmeta, — ta klerikalizem je iznašel nakrat svoje
vroče „srce za kmeta“ in obesil si je plašč agrar-
nosti čez pleča in ustanovil slavnoznano „kmet-
sko zvezo“. Pred par tedni so se ti „kmetje“ v
knjavo šel zavzemali za „brata Srba“, s katerim
stojimo Avstrijanci v živem colninskem boju,
pred par tedni so glasovali ti čudoviti „kmetje“
Korošec e tutti quanti še za 5 milijonsko zvi-
šanje duhovniških plač, — in zdaj nakrat so
oblekli kmetake škornje, so vzeli motiko in koso
na ramo in tulijo: Le vkup, le vkup... Res,
okusna ni, ampak predrzna in nesramna je ta
komedija.

Tretji prizor: Ko je bila splošna in ednaka
volilna pravica sklenjena, objavil je „Mir“ solz-
nati članek: „Pokopani!“ Rekel je, da so „po-
kopani“, da so „živi pokopani“ Korošci. In
pisal je, da jih je pokopal klerikalni Slovenec
dr. Šusteršič... Danes pa so zlezli ti „poko-
pani“ prvaki iz svojih „grobov“ in z ravno
istim dr. Šusteršičom se bratijo pri eni časi
vina in spavaju pod eno odejo... Pač kome-
dija, nesramna in gnusna komedija!

In ti komedijanti so postavili svoje pa-
pirnatte candidature. Pri izbiri klerikalnih kan-
didatov se je pojavilo jasno dejstvo, da se ne
gre gospodi za ljudski blagor, marveč le za —
poslanke sedeže. Kaplan Korošec drži vajete v
roki, — voz pa vlečejo dr. Povalej, dr. Benko-
vič, profesor Robič, parade-kmet Pišek in hofrat
Ploj, — kdor ne vboga, temu prižvižga okoli

ušes bič kaplana Korošca. Svoj tilnik so pri-
pognili ti možakarji v jarem kaplanokratije, ka-
teri je cerkev in vera le politično sredstvo!...
Korošec, — vladar! Tisti Korošec, ki je
postal „doktor bogoslovja“ le po izredni škofovi
milosti, ki je bil že opetovano obsojen zaradi
nesramnega hujkanja in obrekovanja, ki je s
politiko umazal svojo duhovniško kuto, ki je
prelomil svojo moško besedo, — tisti Korošec,
ki je vzrok neznosni gonji na Stajerskem, vzrok
zlorabi cerkve, vzrok vsej hujskariji, — ta Ko-
rošec, ki je v dnu svojega srca sovražnik kmeta
in ljudstva sploh, ta Korošec je vladar... In
sledijo mu duševne ničle, ki znajo k večjemu
farju roke lizati, kakor Roškar ali Pišek. Kaj
bi ta dva junaka v zbornici dosegla? Ali znata
usta odpreti? Ali imata političnih izkušenj?
Ali sta vzor-gospodarja? Ah, vsega tega ne
potrebuje klerikalni kandidat; — vbogati znata
mladega kaplana in to jih napravi zmožna, biti
voljena za poslanca. Kajti ko bi zakon ne za-
hteval, da se mora voliti ljudi, potem bi pokorni
klerikalci volili Koroščevo kuto ali sosedovo
metljo... Smešne so te papirnatte candidature!
Nesramna pa je kandidatura hofrata Ploja v
okrajju Ptuj-Ormuž. Vse kar je prav, — ali ko
bi imel hofrat Ploj le iskrico moške časti v sebi,
skril bi se že davno v najzadnejši kot svoje
koče. Ali se je Ploj opral Steinovih trditve?
Stein mu je vendar očital, da je posilil nedolet-
nega otroka in do danes še ni ničesar dokazano,
da bi bila ta trditev neopravičena! Vse kar je
prav, — Ploj naj izgine iz političnega povrjšja
in nikdo se ne bode vtikal v zasebne njegove
zadeve. Ali to ne gre, da bi človek s takim
madežom stopal v javnost! Plojeva kandidatura
dokazuje vso gnulobo klerikalne stranke...

In „narodovci“? Deloma so že razglasili
svoje „Zählkandidat“. Zanimivo je pri temu
le eno: da kandidirajo ti gospodje m. dr. tudi
trboveljskega župana Roša. Mi smo Rošu
v tem listu in v nemških listih ter tudi na javnih
shodih očitali gorostasne stvari. Povedali smo, da
je kršil postavne na najgrši način, da je zaščitnik
šnoparskih ubijalcev, da je nepošteno delal kot
gostilničar, da je izdajal uradne tajnosti, da je
uradno kot župan nesramno lagal, da opravlja
javne službe le v svoj dobiček, da je hinavec
do skrajnosti, — in Roš je držal jezik za zobmi!
Zdaj pa hoče postati celo — državni poslanec...

V znamenju kaplanov, v znamenju duševnih
ničel in v znamenju Ploj-Rošovih dvojčkov stoji
prvaška kandidatura. Na Koroškem pa so po-
stavili slavnoznane Grafenauerja! Ta Grafe-
nauer hoče nasprotovati možu, ki ga pozna cela
dežela! Ali ni to komedija, plitva, gnusna ko-
medija?!

Papirnatte candidature se ne smejo obnesti!
Žalostno bi bilo, ako bi zaupalo ljudstvo svojo
usodo takim ljudem! In zato dramimo,
budimo, delajmo, kajti dan odločitve se
bliža! Naša bodočnost!

Politični pregled.

Deželni zbori so bili 23. in 27. p. m. zaklju-
čeni. V jeseni se nadaljuje zasedanje. Stajerski

deželni zbor je sklenil upeljavo tajne volitve
pri občinskih volitvah.

Avstro-ogrška banka je bojna točka v po-
godbi med našima državnima polovicama. Ogr-
i zahtevajo zdaj, da plača Avstrija bančno skup-
nost. To je malo preveč. Ogr i imajo veliko večji
dobiček od banke, kakor mi. Stanje menic
(Wechsel) v avstrijskih filijalkah te banke je za
90 milijonov manjši nego v ogrskih; avstrijske
filijalke imajo 181 milijonov, ogrske pa 264!
In v kljub temu, da ima Ogrska veliko večji
dobiček kakor mi, vkljub temu naj se mi za
skupnost potegujemo in naj jo še plačamo. Proč
s to zahtevo! Ločitev banke je nerazdružljiva
od ločitve od Ogrske, zadnja pa je življenska
potreba Avstrije.

Število kmetkega prebivalstva nazaduje,
to nam dokazujejo številke. Leta 1880 je pri-
padalo čez 60% vsega prebivalstva kmetiji,
l. 1890 le še čez 55% in l. 1900 nekaj čez
52%. Vzrok temu je izseljevanje in odpotovanje
kmetake mladine. Kmetaki sinovi odhajajo v
fabrike, ker je življenje kmeta vsled nesrečne
politične vedno slabše. Tu naj bi država pora-
bila svoje milijone, ne pa za kanone in zvišanje
duhovniških plač!

Rumunska kmetaka vojna. Celi teden so se
boji nadaljevali. Kmetje so v nekaterih krajih
kar zdijvali. Hiše, katere naj bi se zažgale, so
označili z rdečim križom, one ki naj bi se iz-
ropale pa z belim. Nekatere veleposestnike so
na grozni način usmrtili. Kri je tekla v potokih.
Zdaj poročajo listi, da so boji v splošnem z
zmago vojaštine končali. Škoda, katero so boji
povzročili, presega svoto 35 milijonov frankov.
Kralj Karol je baje nevarno obelel. Od druge
strani se pa poroča o zaroti proti kralju in
vladi. Rumunska kmetaka vojska je grozno zna-
menje, kam pride država, ki naloži vsa bre-
mena kmetu in ga izroči izsesalcem.

Dopisi.

Iz Crešnic — Dramelj. „Stajerc“ je pri-
nesel, da se je župnik Franc Ogrizek, kar „bli-
skoma“ v novo faro Dramlje selil, a to pa zato,
ker je trepetal, da mu vest očita, in je menda
že slutil in uganil, da bi se Drameljčani njega
pri knezoškofu branili ter znali s prošnjo do-
seči, ako je pa enkrat s pohištvo že tam,
potem se ne da več predrugačiti. Zato vedite
Drameljčani, četudi župnik pri občini nima ničesar
opravit, in pravi duhovnik po poklicu
tega niti ne zahteva niti v tem izvoljen biti
noče, ker mu le cerkev, učenost, molitev in bol-
nik na srcu leži, se vam bode vendar novi žup-
nik Ogrizek za občinskega odbornika ponujal
in vsiljeval in, če ga ne ubogate in ne sprej-
mete, bo sicer iz prižnice ropotalo, pa to nič
ne de, če ga pa izvolite, potem bode te mo-
rali plesati, kakor bode on „piskal“. Torej pa-
zite! Boljša je prva kot druga zamera. Ravno
tako kakor je Ogrizek pred 11 in 10 leti, ko
hitro je v Crešnice prišel, iz prižnice in v ča-
snikih razglaševal, da mu farani iz kleti vino
kradejo, čeravno je to le njegova žlahta storila,
in se mu za hrbtom smejala ter se z njim
norčevala in četudi so mu to ljudje razložili,